

Rumantsch è ina lingua naziunala, ma ina lingua parzialmain uffiziala da la Confederaziun, numnadamain en la correspundenza cun persunas da lingua rumantscha. La translaziun d'in decret federal serva a l'infurmaziun, n'ha dentant nagina validitad legala.

Ordinaziun davart la planisaziun dal territori (OPT)

dals 28 da zercladur 2000 (versiun dal 1. da schaner 2021)

Il Cussegl federal svizzer,

sa basond sin la Lescha federala dals 22 da zercladur 1979¹ davart la planisaziun dal territori (LPT),

decretescha:

1. chapitel Introducziun

Art. 1 Activitads che han in effect sin il territori

¹ In effect sin il territori han activitads che midan l'utilisaziun dal terren u la colonisaziun dal pajais u ch'èn destinadas a mantegnair l'utilisaziun respectiva dal terren u la colonisaziun respectiva dal pajais.

² La Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas exequeschan en spezial lura activitads che han in effect sin il territori, sch'els:

- a. elavuran u approveschan plans directivs e plans d'utilisaziun, concepts e plans sectorials sco er las basas necessarias per quest intent;
- b. planiseschan, construeschan, midan u utiliseschan edifizis e stabiliments publics u ch'èn d'interess public;
- c. dattan concessiuns u permissiuns per edifizis e stabiliments, runcadas, utilisaziuns da l'aua, explotaziuns, transports u auters dretgs;
- d. pajan contribuziuns per edifizis e stabiliments, en spezial per stabiliments da protecziun da las auas, da traffic e da provediment e per edifizis d'abitar sco er per meglieraziuns dal terren, correcziuns da las auas u mesiras da protecziun.

Art. 2 Planisaziun e coordinaziun d'activitads che han in effect sin il territori

¹ Planisond las activitads che han in effect sin il territori examineschan las autoritads, en vista al svilup dal territori giavischè, en spezial:

- a. quant spazi che vegn duvrà per l'activitad;
- b. tge alternativas e variantas che vegnan en consideraziun;
- c. sche l'activitad è cumpatibla cun las finamiras e cun ils princips da la planisaziun dal territori;
- d. tge pussaivladads ch'existan per utilizar il terren en moda spargnusa e schanegiond l'ambient sco er per megliar la structura da l'abitadi;
- e. sche l'activitad è cumpatibla cun ils plans e cun las prescripziuns vertentas da la Confederaziun, dals chantuns, da las regiuns e da las vischnancas davart l'utilisaziun dal terren, en spezial cun ils plans directivs e cun ils plans d'utilisaziun.

² Las autoritads determineschan, tge effects che lur activitads han sin il territori ed infurmeschan ina l'otra a temp en chausa.

³ Ellas accordeschan ina cun l'otra las activitads che han in effect sin il territori, sche quellas excludan, impedeschan, premettan u completeschan ina l'otra.

Art. 3 Consideraziun dals interess

¹ Sche las autoritads han libertads d'agir per ademplir e per coordinar las incumbensas che han in effect sin il territori, tegnan ellas quint dals differents interess, e quai cun:

- a. eruir ils interess pertutgads;
- b. giuditgar quests interess resguardond la cumpatibilitad cun il svilup dal territori giavischè e resguardond las consequenzas pussaivlas;
- c. resguardar quests interess il meglier pussaivel en la decisiun, sa basond sin il giudicament.

² Ellas preschentan la consideraziun dals interess en la motivaziun da lur conclus.

2. chapitel Plan directiv chantunal**Art. 4** Basas

¹ Las basas sa cumponan da las planisaziuns davart ils singuls champs (art. 6 al. 2 e 3 LPT); en spezial s'occupan ellas da la separaziun tranter il territori d'abitadi ed il territori betg d'abitadi.²

² Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

² Las planisaziuns davart ils singuls champs mussan las relaziuns effectivas e giuridicas sco er ils conflicts d'utilisaziun previsibels; ellas cuntengnan in giudicament dals svilups pussaivels ord ina vista cumplexsiva.

³ ...³

Art. 5 Cuntegn e structura

¹ Il plan directiv mussa il svilup dal territori giavischà ed – en vista a quest svilup – ils resultats essenzials da la planisaziun en il chantun e da la collavuraziun cun la Confederaziun, cun ils chantuns vischins e cun l'exteriur vischin; el fixescha la direenziun da l'ulteriura planisaziun e collavuraziun, en spezial cun directives per attribuir las utilisaziuns dal terren e per coordinar ils singuls champs, ed el designescha ils pass necessaris per quest intent.⁴

² El mussa:

- a. co che las activitads cun in effect sin il territori èn coordinadas ina cun l'otra (determinaziuns);
- b. tge activitads cun in effect sin il territori che n'èn betg anc coordinadas ina cun l'otra e tge che sto vegnir fatg per cuntanscher ina coordinaziun a temp util (resultats intermediars);
- c. tge activitads cun in effect sin il territori che na sa laschan betg anc circumscriber en la dimensiun ch'è necessaria per la coordinaziun, ma che pon avair consequenzas considerablas per l'utilisaziun dal terren (preorientaziuns).

Art. 5a⁵ Prescripziuns dal plan directiv davart las zonas da construcziun

¹ Complementarmain a las determinaziuns tenor l'artitgel 8a alinea 1 LPT fixescha il chantun en il plan directiv il svilup da la populaziun residenta e da las personas occupadas, sin il qual el sa basa per eruir ses basegn da zonas da construcziun.

² Sche la creschientscha supponida è pli gronda ch'il scenari mesaun da l'Uffizi federal da statistica (UST) per il svilup demografic, sto quella vegnir resguardada per determinar las capacitads da zonas da construcziun che vegnan duvradas totalmain en il chantun, nun ch'ella surpassia il scenari aut dal UST. Sch'ella surpassa il scenari aut, sto ella vegnir resguardada mo:

- a. sch'ella è vegnida confermada tras il svilup real; u
- b. sch'ella concerna las personas occupadas e sch'il chantun cumprova en il plan directiv che sias supposiziuns èn pli plausiblas ch'ils scenaris dal UST per la creschientscha da la populaziun residenta.

³ Aboli tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, cun effect dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁴ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁵ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

³ En il plan directiv surdat il chantun las incumbensas ch'èn necessarias per:

- a. controllar periodicamain la grondezza e la situaziun da las zonas da construcziun e prender las mesiras necessarias;
- b. surbajegiar e densifitgar las zonas da construcziun existentas e novas en moda effizienta e spargnond il terren;
- c. garantir tras mesiras da planisaziun las surfatschas previsas per exzonaziuns;
- d. prender per mauns a temp, dentant il pli tard 5 onns suenter la determinaziun da las mesiras da planisaziun, l'execuziun d'uffizi, sche la vischnanca cumpetenta n'ha betg preni fin lura in conclus da realisaziun.

⁴ Ils chantuns cun zonas da construcziun memia grondas mussan ultra da quai, cun tge mesiras ed entaifer tge termin ch'els vulan ademplir las pretensiuns tenor l'artitgel 15 LPT. Sche las zonas da construcziun èn evidentamain memia grondas, decretescha il chantun las prescripziuns necessarias per reducir en general las zonas da construcziun.

Art. 6 Furma

¹ Il plan directiv consista d'ina charta e d'in text ch'èn colliads in cun l'auter tras renviaments reciprocs.

² La charta preschenta en moda globala ils projects dal plan directiv da tut ils champs en lur connex territorial. La scala è per regla 1:50 000.

³ Ordinà tenor champs e projects singuls cuntogna il text instrucziuns davart l'ulteriur proceder areguard il spazi, il temp e l'organisaziun sco er indicaziuns davart ils meds planisatorics e finanzials.

⁴ Per chapir il plan directiv dattan la charta ed il text scleriment davart connexs territorials e materials (situaziun actuala), en spezial davart:

- a. edifizis e stabiliments existents;
- b. plans e prescripziuns vertentas davart l'utilisaziun dal terren.

Art. 7 Explicaziuns

Ils chantuns dattan scleriment davart:

- a. l'andament da la planisaziun directiva, en spezial l'infurmaziun e la cooperaziun da la populaziun e la collavuraziun da las vischnancas, da las regiuns, dals chantuns vischins, da l'exteriur vischin e dals servetschs federals ch'èn incaricads cun incumbensas che han in effect sin il territori (servetschs federals);
- b. ils connexs tranter ils champs, ils projects singuls e las basas.

Art. 8⁶ Directivas

Suenter avair consultà ils chantuns ed ils servetschs federals decretescha l'Uffizi federal da svilup dal territori (ARE) directivas tecnicas per stabilir ils plans directivs.

Art. 9 Collavuraziun

¹ Ils chantuns orienteschan almain mintga 4 onns il ARE davart il stadi da la planisaziun directiva, davart sia realisaziun e davart midadas essenzialas da las basas.⁷

² Sch'ils chantuns vuessan adattar u reveder ils plans directivs (art. 9 al. 2 e 3 LPT), infurmeschan els il ARE⁸.

³ Il ARE cusseglia e sustegna ils chantuns tar l'elavuraziun e tar l'adattaziun da lur plans directivs; el furnescha las infurmaziuns necessarias e stabilescha ils contacts tranter ils servetschs federals ed ils chantuns.

⁴ En num da la Confederaziun po el far convegnas administrativas cun ils chantuns per reglar la collavuraziun.

Art. 10 Examinaziun

¹ Il ARE maina tant la procedura per l'examinaziun dal plan directiv chantunal e da sias adattaziuns sco er las tractativas necessarias cun il chantun e cun ils servetschs federals.

² El redigia il rapport d'examinaziun.

³ Il chantun po suttametter ses plan directiv al ARE per in'examinaziun preliminar.

⁴ L'examinaziun preliminar e l'examinaziun sco tala dals documents cumplets na duain per regla betg durar ensemen dapli che 6 mais en cas d'adattaziuns dal plan directiv e dapli che 12 mais en cas da revisiuns totalas.⁹

Art. 11 Approvaziun

¹ Suenter avair consultà il chantun ed ils chantuns vischins propona il Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun (DATEC) al Cussegl federal d'approvar il plan directiv chantunal e sias adattaziuns u d'ordinar ina tractativa da reconciliaziun (art. 12 LPT).¹⁰

⁶ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁷ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁸ Expressiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909). Questa midada è vegnida fatga en l'entir text.

⁹ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

¹⁰ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

² Las adattaziuns incontestadas vegnan approvadas dal DATEC¹¹.

³ Sch' il cuntegn dal plan directiv vegn actualisà en il rom da sias instrucziuns, basta ina communicaziun immediata al ARE.

Art. 12 Dumonda d'adattaziun

¹ L'adattaziun d'in plan directiv chantunal (art. 9 al. 2 LPT) po vegnir pretendida dals chantuns vischins tar il chantun e dals servetschs federali sur il departament.

² Sch' il chantun accepta la dumonda, vegn realisada la procedura d'approvaziun; sch' el refusescha la dumonda, propona il DATEC al Cussegl federal d'ordinar ina tractativa da reconciliaziun (art. 12 LPT).

Art. 13 Dumonda da rectificaziun

¹ Il chantun, ils chantuns vischins ed ils servetschs federali pon dumandar da tut temp il DATEC da realisar la procedura da rectificaziun (art. 7 al. 2 ed art. 12 LPT).

² Il DATEC surdat la dumonda al Cussegl federal e propona, tgi che duai sa participar a la tractativa da reconciliaziun e co ch'igl è da proceder.

³ Sch' i na dat nagina reconciliaziun, sutmetta il DATEC al Cussegl federal ina proposta da decisiun (art. 12 al. 3 LPT).

3. chapitel Mesiras spezialas da la Confederaziun

1. secziun Concepts e plans sectorials

Art. 14 Cuntegn ed intent

¹ La Confederaziun fa concepts e plans sectorials per planisar e per coordinar sias incumbensas, uschenavant che quellas han consequenzas considerablas sin il territori e sin l'ambient.

² En ils concepts ed en ils plans sectorials mussa la Confederaziun, co ch'ella vul far diever da sia libertad d'appreziaziun planisatorica, en spezial:

- a. tge finamiras specificas ch'ella persequitescha e co ch'ella vul coordinar quellas ina cun l'autra sco er cun las finamiras da l'organisaziun dal territori; e
- b. tenor tge prioritads, en tge moda e cun tge meds che las incumbensas da la Confederaziun duain vegnir realisadas areguard il territori.

³ Ils plans sectorials cuntegnan plinavant indicaziuns concretas areguard il territori ed areguard il temp sco er instrucziuns per las autoritads federalas cumpetentas.

¹¹ Expressiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909). Questa midada è vegnida resguardada en l'entir decret.

Art. 15 Pretensiuns formalas e materialas

¹ Indicaziuns concretas areguard il territori na ston betg mo vegnir preschentadas en il text, mabain er sin la charta.

² Il text e las chartas cuntengnan d'ina vart indicaziuns liantas che pon vegnir classificadas tenor determinaziuns, tenor resultats intermediars e tenor preorientaziuns (art. 5 al. 2) e da l'autra vart eventualmain autras infurmaziuns. Il text e las chartas dattan plinavanc scleriment davart ils connexs territorials e materials ch'èn necessaris per chapir las indicaziuns liantas (situaziun actuala).

³ In project concret dastga vegnir fixà pir:

- a. sch'igl exista in basegn;
- b. sch'ins ha examinà lieus alternativs e sch'il project è dependent dal lieu previs;
- c. sche las consequenzas essenzialas dal project per il territori e per l'ambient sa laschan giuditgar en ina moda che correspunda al stgalim da la planisaziun; e
- d. sch'il project è previsiblmain cumpatibel cun la legislaziun decisiva.

Art. 16 Explicaziuns

En sias explicaziuns dat il servetsch federal cumpetent en spezial scleriment davart:

- a. il motiv e l'andament da la planisaziun;
- b. la moda e maniera co ch'ins ha tegnì quint dals differents interess (art. 3);
- c. ils resultats da la collavuraziun (art. 18) sco er da la procedura d'audiziun e da cooperaziun (art. 19).

Art. 17 Elavuraziun ed adattaziun

¹ Il servetsch federal cumpetent elavura ils concepts ed ils plans sectorials, lur adattaziuns e las basas necessarias en stretga collavuraziun cun il ARE. Quai fa el resguardond la planisaziun directiva dals chantuns.

² Il ARE intermediëscha en cas da conflicts territorials tranter ils servetschs federals sco er tranter la Confederaziun ed ils chantuns. Per mauns dal DATEC che fa la proposta eruescha el, sche las premissas èn ademplidas per pudair deliberar la planisaziun sco concept u sco plan sectorial en il senn da l'artitgel 13 LPT.

³ Il servetsch federal cumpetent ed il ARE mettan a disposiziun cuminaivlamain ils meds finansials e persunals ch'èn necessaris per elavurar ils concepts ed ils plans sectorials, e quai tenor ina clav da repartiziun che vegn fixada en il cas singul.

⁴ Sche las relaziuns èn sa midadas, sch'i sa tschantan novas incumbensas u sch'igl è pussaivel da chattar ina soluziun tut en tut meglra, vegnan ils concepts ed ils plans sectorials examinads ed – en cas da basegn – revedids cumplettamain u adattads.

Art. 18 Collavuraziun

¹ Per pudair identifitgar a temp eventuals conflicts en il rom da la planisaziun e per pudair schliar quels en moda collegiala, guarda il servetsch federal competent da cumpigliar uschè baud sco pussaivel:

- a. las autoritads pertutgadas da la Confederaziun, dals chantuns e da l'exteriur vischin;
- b. las organisaziuns e las personas pertutgadas dal dretg public e privat che n'appartegnan betg a l'administraziun, ma ch'èn incaricadas cun incumbensas publicas.

² Sch'in plan directiv chantunal vertent impediss u engrevgiass sproporziunadamain da realisar las finamiras giavischadas en il plan secturial, coordineschan il chantun ed il servetsch federal competent in cun l'auter las proceduras per adattar correspundentamain il plan directiv e per elavurar il plan secturial.

Art. 19 Audiziun dals chantuns e da las vischnancas; infurmaziun e cooperaziun da la populaziun

¹ Il servetsch federal competent trametta il sboz d'in concept u d'in plan secturial als chantuns pertutgads. Areguard ils cuntegns territorials concrets dal plan secturial als communitgescha el er, co che l'infurmaziun e la pussaivladad da cooperaziun da la populaziun èn da publicitar en ils organs da publicaziun uffizials.¹²

² Il post chantunal spezialisà per dumondas da planisaziun consultescha ils posts chantunals, regionalns e communalns interessads e procura che la populaziun possia cooperar en moda adeguata.

³ Il servetsch federal competent surpiglia ils custs da las annunzias publicitadas en ils organs da publicaziun uffizials.

⁴ Il sboz dal concept u dal plan secturial sto vegnir exponi publicamain durant almain 20 dis. La procedura d'audiziun dura per regla 3 mais. Per l'adattaziun da concepts e da plans secturials vegn quest termin scursani adequatamain.

Art. 20 Rectificaziun

¹ Avant ch'il Cussegl federal deliberescha il concept u il plan secturial, survegnan ils chantuns la chaschun d'eruir eventualas cuntradicziuns cun la planisaziun directiva chantunala.

² Sche questas cuntradicziuns na pon betg vegnir eliminadas, po vegnir dumandada ina procedura da rectificaziun avant la deliberaziun dal concept u dal plan secturial.

³ Las disposiziuns davart la procedura da rectificaziun en connex cun ils plans directivs chantunals (art. 7 al. 2 ed art. 12 LPT sco er art. 13 da questa ordinaziun) valan tenor il senn. La procedura sto vegnir terminada uschè svelto sco pussaivel.

¹² Versiun tenor la cifra II 1 da l'O dals 24 da zer. 2009, en vigur dapi il 1. da sett. 2009 (AS 2009 3507).

Art. 21 Deliberaziun

¹ Il Cussegl federal deliberescha ils concepts ed ils plans sectorials sco er lur adattaziuns sin dumonda dal departament ch'è cumpetent en chaussa.

² Ademplind sia libertad d'appreziaziun planisatorica garantescha el en spezial:

- a. ch'il concept u il plan sectorial correspundia a las pretensiuns dal dretg da la planisaziun dal territori e dal dretg spezial;
- b. ch'eventualas cuntradiziuns cun ils ulteriurs concepts e plans sectorials da la Confederaziun sco er cun ils plans directivs chantunals vertents sajan eliminadas;
- c. ch'il concept u il plan sectorial resguardia adequatamain ils ulteriurs interess da la Confederaziun e dals chantuns ch'èn relevants per il territori.

³ Adattaziuns correspundentas dals plans directivs chantunals approvescha el sche pussaivel il medem mument sco quai ch'el deliberescha il concept u il plan sectorial.

⁴ Sche adattaziuns da plans sectorials vertents na chaschunan nagins novs conflicts e n'han naginas consequenzas considerablas per il territori e per l'ambient, pon ellas vegnir deliberadas dal departament cumpetent.¹³

Art. 22 Vigur lianta

¹ Ils concepts ed ils plans sectorials èn liants per las autoritads.

² Els obligheschan plinavant las organisaziuns e las persunas dal dretg public e privat che n'appartegnan betg a l'administraziun, ma ch'èn incaricadas cun incumbensas publicas.

³ Ina determinaziun oblighescha las autoritads, uschenavant che las consequenzas per il territori e per l'ambient, ch'èn colliadas cun la determinaziun, sa laschan giuditgar il mument da la determinaziun a maun da basas dal plan sectorial e dal stadi da las planisaziuns da la Confederaziun e dals chantuns.

Art. 23 Relaziun tranter ils plans sectorials ed ils plans directivs chantunals

¹ Las disposiziuns ordinadas en il plan sectorial en vista a la realisaziun da projects concrets èn liantas per il chantun, uschenavant che la Confederaziun ha competenzas correspundentas en il sector respectiv tenor la Constituziun u tenor la lescha.

² Sche l'adattaziun d'in plan directiv chantunal sa basa sin disposiziuns d'in plan sectorial, prenda la Confederaziun enconuschientscha da tala sco actualisaziun.

¹³ Integrà tras la cifra II 1 da l'O dals 24 da zer. 2009, en vigur dapi il 1. da sett. 2009 (AS 2009 3507).

2. secziun Infurmaziun e coordinaziun

Art. 24 Infurmaziun dals chantuns

Per mauns dals chantuns fa la Confederaziun periodicamain ina survista dals concepts e dals plans sectorials, da las basas necessarias per quest intent sco er dals projects da construcziun da la Confederaziun.

Art. 25 Coordinaziun

¹ Pajond contribuziuns, approvond plans u dond permissiuns e concessiuns per mesiras che han in effect sin il territori examineschan ils servetschs federals, sche l'obligaziun da planisaziun è ademplida suffizientamain en vista a la decisiun.

² Sch'in plan directiv sto vegnir adattà, coordinescha il ARE las proceduras tranter la Confederaziun ed il chantun.

4. chapitel Surfatschas cun culturas alternantas

Art. 26 Principis

¹ Las surfatschas cun culturas alternantas èn ina part dals territoris adattads per l'agricultura (art. 6 al. 2 lit. a LPT); ellas cumpiglian il terren cultivabel arabel, cunzunt il ers ed ils prads artificiali en rotaziun sco er ils prads natirals arabels, ed ellas vegnan garantidas tras mesiras da la planisaziun dal territori.

² Ellas ston vegnir definidas en vista a las relaziuns climaticas (durada da la vegetaziun, precipitaziuns), a la caratteristica dal terren (pussaivladads d'elavuraziun, bilantscha da substanzas nutritivas e bilantscha d'aua) ed a la topografia (pendenza da las spundas, pussaivladads da cultivaziun mecanica); ils basegns da la cumpensaziun ecologica ston vegnir resguardads.

³ Ina dimensiun minimala da surfatschas cun culturas alternantas è necessaria per pudair garantir ina basa da provediment suffizienta dal pajais en il senn da la planisaziun alimentara, durant temps che l'import da nutriment è disturbà.

Art. 27 Valurs directivas da la Confederaziun

¹ Cun il consentiment dal Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga fixescha il DATEC valurs directivas per la dimensiun minimala da surfatschas cun culturas alternantas sco er per lur repartiziun sin ils chantuns; la disposiziun vegn publicgada en il Fegl uffizial federal.¹⁴

² L'Uffizi federal d'agricultura infurmescha ils chantuns davart las retschertgas e las planisaziuns che servan sco basa per las valurs directivas.

¹⁴ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

Art. 28 Relevaziuns dals chantuns

¹ En il rom da la planisaziun directiva (art. 6–12 LPT) designeschan ils chantuns las surfatschas cun culturas alternantas tenor l’artigel 26 alineas 1 e 2 ensemen cun ils ulteriurs territoris adattads per l’agricultura.

² Per quest intent inditgeschan els per mintga vischnanca – en furma cartografica ed en cifras – la posiziun, la dimensiun e la qualitat da las surfatschas cun culturas alternantas; els mussan, tge surfatschas cun culturas alternantas ch’èn situadas en zonas da construcziun betg avertas u en autras zonas betg destinadas a l’utilisaziun agricula.

Art. 29 Plan sectorial da la Confederaziun

En il plan sectorial da las surfatschas cun culturas alternantas fixescha la Confederaziun la dimensiun minimala da surfatschas cun culturas alternantas sco er lur repartiun sin ils chantuns.

Art. 30 Garanzia da las surfatschas cun culturas alternantas

¹ Ils chantuns procuran che las surfatschas cun culturas alternantas vegnian attribuidas a las zonas d’agricultura; en ils plans directivs mussan els las mesiras necessarias per quest intent.

^{1bis} Surfatschas cun culturas alternantas dastgan vegnir enzonadas mo, sche:

- a. ina finamira impurtanta ord vista dal chantun na po betg vegnir cuntanschida en moda raschunaivla senza far diever da surfatschas cun culturas alternantas; e
- b. i vegn garanti che las surfatschas duvradas vegnian nizzegiadas optimalmain tenor il stadi da las enconuschientschas.¹⁵

² Ils chantuns garanteschon che lur part da la dimensiun minimala da surfatschas cun culturas alternantas (art. 29) saja segirada duraivlamain.¹⁶ Sche questa part na po betg vegnir garantida ordaifer las zonas da construcziun, fixeschan els zonas da planisaziun (art. 27 LPT) per territoris betg averts en zonas da construcziun.

³ Per segirar las surfatschas cun culturas alternantas en zonas da construcziun po il Cussegl federal fixar zonas d’utilisaziun temporaras (art. 37 LPT).

⁴ Ils chantuns persequiteschan las midadas da la posiziun, da la dimensiun e da la qualitat da las surfatschas cun culturas alternantas; almain mintga 4 onns communitgeschan els las midadas al ARE (art. 9 al. 1).

¹⁵ Integrà tras la cifra I da l’O dals 2 d’avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

¹⁶ Versiun tenor la cifra I da l’O dals 2 d’avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

5. chapitel Plans d'utilisaziun

1. secziun¹⁷

Grondezza totala da las zonas da construcziun en il chantun

Art. 30a

¹ La surfatscha maximala da zonas da construcziun che vegn duvrada per abitant e per equivalent da piazzas a temp cumplain e ch'in chantun dastga laschar quintar tar il giudicament da sias zonas d'abitar, da sias zonas maschadadas e da sias zonas dal center tenor l'artitgel 15 alineas 1 e 2 LPT, correspunda a la valur eruida per las vischnancas dal chantun. Sche la valur per ina vischnanca è pli auta che la valur che vegn cuntanschida da la mesadad da las unitads territorialas cumparegliablas, dastga vegnir quintada mo la valur pli bassa.

² Per pudair determinar novas zonas da lavur sto il chantun introducir in sistem da gestiun per las zonas da lavur che garantescha tut en tut che las zonas da lavur vegnian utilisadas cun mesira.

³ Il DATEC è competent per elavurar las directivas tenor l'artitgel 15 alinea 5 LPT cun ils chantuns.

2. secziun Avertura¹⁸

Art. 31 Survista dal stadi da l'avertura

¹ Per ademplir sias incumbensas d'avertura tenor il dretg federal e chantunal fa la communitad ina survista dal stadi da l'avertura.

² La survista mussa las parts da la zona da construcziun ch'èn prontas da vegnir surbajegiadas sin basa da la planisaziun u da l'avertura terminada u che pudessan previsiblamain esser prontas entaifer 5 onns da vegnir surbajegiadas, sche las lavurs fatgas fin ussa vegnan cuntinuadas cun cleras finamiras.

³ La communitad persequitescha il svilup da construcziun, eruescha las reservas d'utilisaziun en il territori per gronda part surbajegià ed actualisescha la survista.

⁴ La survista po vegnir consultada da mintga persuna.

Art. 32¹⁹ Mesiras dals chantuns

¹ L'autorità chantunala guarda che la communitad adempleschia sias incumbensas d'avertura e ch'ella etappeschia l'avertura en cas da basegn.

¹⁷ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

¹⁸ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

¹⁹ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

² En il chantun na dastgan tut en tut betg esser avertas dapli zonas da construcziun che quai ch'i vegnan mintgamai duvradas ils proxims 15 onns sin basa d'ina creschientscha tenor il scenari mesaun dal UST per il svilup demographic.

³ L'autorità chantunala controllescha, sch'ils plans d'utilisaziun ston vegnir adattads en ils cas, nua che las zonas da construcziun na vegnan betg avertas da la communad entaifer il termin previs en il program d'avertura.

3. secziun²⁰ Implants solars

Art. 32a Implants solars che na dovran nagina permissiun

¹ Implants solars valan sco adattads sufficientamain ad in tetg (art. 18a al. 1 LPT), sch'els:

- a. surpassan en moda rectangulara la surfatscha dal tetg per maximalmain 20 cm;
- b. na surpassan – guardà da davant e da surengiu – betg la surfatscha dal tetg;
- c. han – tenor il stadi da la tecnica – in pitschen grad da reflexiun; e
- d. sa preschantan sco surfatscha cumpacta.

² Prescripziuns da furnaziun concretas dal dretg chantunal èn applitgables, sch'ellas èn raschunavlas per mantegnair interess da protecziun giustifitgads e sch'ellas na restrenschan betg l'utilisaziun da l'energia solara pli fitg che l'alineia 1.

³ Projects che na dovran nagina permissiun ston vegnir annunziads avant il cumenzament da las lavurs da construcziun a l'autorità che conceda las permissiuns da construcziun u ad in'otra autorità cumpetenta tenor il dretg chantunal. Il dretg chantunal fixescha il termin sco er ils plans ed ils documents ch'èn d'aggiuntar a l'annunzia.

Art. 32b Implants solars sin monuments culturals

Sco monuments culturals d'importanza chantunala e naziunala (art. 18a al. 3 LPT) valan:

- a.²¹ bains culturals tenor l'artitgel 1 literas a e b da l'Ordinaziun dals 29 d'october 2014²² davart la protecziun dals bains culturals en cas da conflicts armads, catastrofes e situaziuns d'urgenza;

²⁰ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

²¹ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta da l'O dals 29 d'oct. 2014 davart la protecziun dals bains culturals en cas da conflicts armads, catastrofes e situaziuns d'urgenza, en vigur dapi il 1. da schan. 2015 (AS 2014 3555).

²² SR 520.31

- b. territoris, gruppas d'edifizis ed elements singuls che figureschan cun la finamira da mantegniment A en l'Inventari federal dals lieus svizzers d'impurtanza naziunala degns da protecziun²³;
- c. bains culturals d'impurtanza naziunala u regiunala che figureschan en in auter inventari che la Confederaziun ha concludi sin basa da la Lescha federala dal 1. da fanadur 1966²⁴ davart la protecziun da la natira e da la patria (LPNP);
- d. bains culturals d'impurtanza naziunala u regiunala, per ils quals èn vegnidas concedidas contribuziuns federalas en il senn da l'artitgel 13 LPNP;
- e. edifizis e stabiliments che tutgan, sin basa da lur protecziun, al champ d'applicaziun da l'artitgel 24a alinea 2 LPT u da l'artitgel 39 alinea 2 da questa ordinaziun;
- f. objects che vegnan designads, en il plan directiv approvà da la Confederaziun, sco monuments culturals d'impurtanza chantunala en il senn da l'artitgel 18a alinea 3 LPT.

4. secziun Abitadis pitschens ordaifer la zona da construcziun²⁵

Art. 33

Per mantegnair abitadis pitschens ordaifer la zona da construcziun pon vegnir determinadas zonas spezialas tenor l'artitgel 18 LPT, p.ex. zonas d'aclauns u zonas da mantegniment, sche la charta u il text dal plan directiv chantunal (art. 8 LPT) prevesa quai.

5. secziun Confurmitad a la zona d'agricultura²⁶

Art. 34 Confurmitad generala d'edifizis e da stabiliments a la zona d'agricultura (art. 16a al. 1–3 LPT)

¹ Edifizis e stabiliments en la zona d'agricultura èn confurms a la zona, sch'els servan a la cultivaziun dependenta dal terren u a l'augment intern u sch'els vegnan utilisads – en ils territoris previs per quest intent tenor l'artitgel 16a alinea 3 LPT – per ina cultivaziun che surpassa in augment intern e sch'els vegnan duvrads per:

²³ Ils singuls objects pon vegnir consultads gratuitamain tar l'Organ federal da coordinaziun per la geoinformaziun sin map.geo.admin.ch > Catalog da geodatas > Populaziun ed economia > Societad, cultura > Inventari federal ISOS.

²⁴ SR 451

²⁵ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

²⁶ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

- a. producir products utilisabels tras la cultivaziun da plantas e tras la tratga d'animals da niz;
 - b. cultivar surfatschas quasi-naturalas.
- ² Confurms a la zona d'agricultura èn plinavant edifizis e stabiliments che servan a l'elavuraziun, al deposit u a la vendita da products da l'agricultura u da l'orticultura:
- a. sch' ils products vegnan producids en la regiun e sche passa la mesadad da quests products derivan dal manaschi respectiv ubain dals manaschis ch'èn s'unids ad ina cuminanza da produenziun;
 - b. sche l'elavuraziun, il deposit u la vendita n'è betg da natira commerciala ed industrial; e
 - c. sch' il manaschi respectiv mantegna ses caracter d'agricultura u d'orticultura.
- ³ Confurms a la zona d'agricultura èn la finala edifizis che servan sco abitaziun indispensabla per il manaschi agricul correspondent, inclusiv l'abitaziun da la generaziun che sa retira.
- ⁴ La permissiun dastga mo vegnir dada:
- a. sche l'edifizis u il stabiliment è necessari per la cultivaziun en dumonda;
 - b. sche nagins interess predominants na s'opponan a l'edifizis u al stabiliment en il lieu previs; e
 - c. sch' igl è probabel ch' il manaschi po exister a pli lunga vista.
- ⁵ Edifizis e stabiliments che servan a l'agricultura pratigada durant il temp liber na valan betg sco confurms a la zona d'agricultura.

Art. 34a²⁷ Edifizis e stabiliments per guadagnar energia or da biomassa
(art. 16a al. 1^{bis} LPT)

- ¹ Admissibels èn edifizis e stabiliments che vegnan duvrads per:
- a. guadagnar combustibels e carburants;
 - b. producir electricitad cun la chalur dals combustibels e dals carburants gudagnads;
 - c.²⁸ ...
 - d. conducts per transportar l'energia a clientella adattada sco er per transportar natiers la biomassa e per transportar davent las substanzas che resultan suenter avair gudagnà l'energia;
 - e. tractar la biomassa ch'è vegnida transportada natiers e las substanzas che resultan suenter avair gudagnà l'energia.

²⁷ Integrà tras la cifra I da l'O dals 4 da fan. 2007, en vigur dapi il 1. da sett. 2007 (AS 2007 3641).

²⁸ Aboli tras la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, cun effect dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

^{1bis} Admissibels èn plinavant edifizis e stabiliments che vegnan duvrads per producir chalur or da biomassa lainusa e per distribuir questa chalur:

- a. sche las installaziuns necessarias vegnan piazzadas entaifer il center dal manaschi respectiv en edifizis existents che na vegnan betg pli duvrads per l'agricultura;
- b. sche las singulas parts dals stabiliments correspundan als standards actuals d'auto efficienza energetica.²⁹

² Passa la mesadad da la massa dals substrats elavurads sto derivar dal manaschi respectiv ubain da manaschis agriculs ch'èn per regla situads entaifer ina distanza da viadi da 15 km. Questa part sto importar almain 10 pertschient dal cuntegn energetic da tut ils substrats elavurads. Las funtaunas dals ulteriurs substrats ston per regla esser situadas entaifer ina distanza da viadi da 50 km. Excepziunalmain pon vegnir permessas distanzas da viadi pli lungas.

³ L'entir stabiliment sto esser subordinà al manaschi agricul e contribuir a l'utilisaziun effizienta da las energias regenerablas.

⁴ Las premissas da l'artitgel 34 alinea 4 ston esser ademplitas.

Art. 34^{b30} Edifizis e stabiliments per tegnair ed utilisar chavals
(art. 16a^{bis} LPT)

¹ Sco manaschis agriculs valan manaschis en il senn da l'artitgel 5 u 7 da la Lescha federala dals 4 d'october 1991³¹ davart il dretg funsil puril (LDFP).

² Sin manaschis agriculs existents che n'adempleschan betg las premissas tenor l'artitgel 5 u 7 LDFP areguard las forzas da lavur da standard, pon vegnir permessas tant las mesiras architectonicas per tegnair chavals en edifizis e stabiliments existents sco er ils stabiliments al liber ch'èn necessariis per tegnair ils chavals conform a lur natira, sch'igl è avant maun ina basa da pavel suffizienta che deriva principalmain dal manaschi sez e sch'igl ha pastgiras per tegnair ils chavals.

³ La clasira tenor l'artitgel 2 alinea 3 litera f da l'Ordinaziun dals 23 d'avrigl 2008³² davart la protecciun dals animals, ch'è endrizzada per ch'ils chavals possian sortir e sa mover mintga di e da tutta aura (areal per tutta aura), sto ademplier las suandantas premissas:

- a. l'areal per tutta aura sto cunfinar directamain cun la stalla. Nua che quai n'è betg pussaivel, serva in'eventuala piazza per l'utilisaziun dals chavals a medem temp sco areal per tutta aura. Sch'i dovra, pervia dal dumber da chavals, ina surfatscha supplementara per ch'ils chavals possian sortir e sa mover, dastga questa surfatscha esser separada da la stalla;

²⁹ Integrà tras la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

³⁰ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

³¹ SR 211.412.11

³² SR 455.1

- b. sche l'areal per tutta aura è pli grond che la surfatscha minimala tenor la legislaziun davart la protecziun dals animals, stoi esser pussaivel da puspè allontanar la fixaziun dal terren senza gronda lavur. L'areal per tutta aura na dastga dentant betg esser pli grond che la surfatscha recumandada tenor la legislaziun davart la protecziun dals animals.

⁴ Las piazzas per utilizar ils chavals, sco per exempel piazzas da chavaltgar, circuls da lonschar u carussels:

- a. dastgan vegnir duvradas mo per utilizar ils chavals tegnids en il manaschi;
- b. pon vegnir duvradas cuminaivlamain da plirs manaschis;
- c. dastgan avair ina surfatscha da maximalmain 800 m²; ils carussels na vegnan betg quintads tar la surfatscha;
- d. ston vegnir construidas en la vischinanza directa dals edifizis e stabiliments dal manaschi;
- e. na dastgan betg avair in tetg e betg esser circumdadas da paraids; tar ils carussels è in tetg admissibel sur il percurs;
- f. pon vegnir equipadas cun in indriz d'illuminaziun adequat;
- g. na dastgan betg esser equipadas cun autpledaders;
- h. ston puspè pudair vegnir allontanadas senza gronda lavur.

⁵ En connex cun la tegnida e cun l'utilisaziun da chavals n'èsi betg admissibel da construir novs edifizis d'abitar.

⁶ Dal rest ston esser ademplidas las premissas tenor l'artitgel 34.

Art. 35 Stallas cuminaivlas

Edifizis e stabiliments ch'èn destinads a tegnair animals e ch'èn en la proprietad exclusiva d'ina persuna natirala pon vegnir construids cuminaivlamain per plirs manaschis:

- a.³³ sch'ils manaschis furman ina cuminanza da manaschis u ina cuminanza da secturs da manaschi ch'è reconuschida da l'uffizi chantunal competent;
- b. sch'il contract è suttascrit da tut ils commembers da la cuminanza ed è agiuntà a la dumonda; e
- c. sch'il contract vala anc almain 10 onns a partir dal mument che la permisiun da construcziun vegn concedida.

Art. 36 Augments interns en il sector da la tegnida d'animals

¹ Sco augment intern (art. 16a al. 2 LPT) vala la construcziun d'edifizis e da stabiliments ch'èn destinads a tegnair animals independentamain dal terren:³⁴

³³ Versiun tenor la cifra III da l'O dals 26 da nov. 2003, en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 4873).

³⁴ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 4 da fan. 2007, en vigur dapi il 1. da sett. 2007 (AS 2007 3641).

- a. sche la contribuziun per cuvrir la producziun independenta dal terren è pli pitschna che la contribuziun per cuvrir la producziun dependenta dal terren;
u
- b. sch'il potenzial da substanza sitga che deriva da la cultivaziun da plantas correspunda ad ina part d'almain 70 pertschient dal basegn da substanza sitga da l'effectiv d'animals.

² La contribuziun da cuvrada e la substanza sitga ston vegnir cumparegliadas a maun da valurs da standard. Sche valurs da standard mancan, vegnan utilisadas datas da calculaziun cumparegliablas.

³ Sch'il criteri da la contribuziun da cuvrada porta in pli grond potenzial d'augment ch'il criteri da la substanza sitga, ston en mintga cas esser cuvrids 50 pertschient dal basegn da substanza sitga da l'effectiv d'animals.

Art. 37 Augments interns en il sector da la cultivaziun da verdura e da l'orticultura productiva

¹ Sco augment intern (art. 16a al. 2 LPT) vala la construcziun d'edifizis e da stabiliments ch'èn destinads a la cultivaziun da verdura ed a l'orticultura independenta dal terren, sche la surfatscha che vegn cultivada independentamain dal terren na surpassa betg 35 pertschient da la surfatscha ch'è destinada a la cultivaziun da verdura u a l'orticultura e n'importa betg dapli che 5000 m².³⁵

² La cultivaziun vegn considerada sco independenta dal terren, sch'i n'exista betg ina relaziun stretga avunda cun il terren natiral.

Art. 38 Edifizis e stabiliments che surpassan in augment intern

En il rom da sia planisaziun directiva u sin la via legislativa fixescha il chantun las pretensiuns che ston vegnir observadas per determinar zonas tenor l'artitgel 16a alinea 3 LPT; en quest regard è decisivas las finamiras ed ils princips tenor ils artitgels 1 e 3 LPT.

6. secziun³⁶

Excepziuns per edifizis e stabiliments ordaifer las zonas da construcziun

Art. 39 Edifizis en territoris d'abitadis sparpagliads ed edifizis marcants per la cuntrada

¹ En territoris cun abitadis tradiziunalmain sparpagliads, ch'èn fixads en il plan directiv chantunal ed en ils quals la colonisaziun permanenta duai vegnir rinforzada en vista al svilup dal territori giavischà, pon ils chantuns permetter sco liada al lieu (art. 24 lit. a LPT):

³⁵ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 4 da fan. 2007, en vigur dapi il 1. da sett. 2007 (AS 2007 3641).

³⁶ Oriundamain: 4. secziun.

- a. la midada da l'utilisaziun d'edifizis existents, che cuntengnan abitaziuns, a favur d'intents d'abitar betg agriculs, sche quests edifizis vegnan duvrads suenter la midada durant l'entir onn;
- b. la midada da l'utilisaziun d'edifizis u da complexs d'edifizis existents, che cuntengnan abitaziuns, a favur da la pitschna mastergnanza locala (per exempel chascharias, manaschis ch'elavuran lain, lavuratori mecanics, serrarias, butias da commerzi en detagl, ustarias); la part che vegn duvrada da la mastergnanza na dastga per regla betg esser pli gronda che la mesadad da l'edifizis u dal complex d'edifizis.

² Sco liada al lieu pon ils chantuns permetter la midada da l'utilisaziun d'edifizis existents ch'èn protegids sco edifizis marcants per la cuntrada:

- a. sche la cuntrada ed ils edifizis furman in'unitad degna da vegnir protegida ed èn vegnids mess sut protecziun en il rom da la planisaziun d'utilisaziun;
- b. sch'il caracter spezial da la cuntrada dependa da l'existenza dals edifizis;
- c. sch'il mantegniment duraivel dals edifizis po vegnir garantì mo tras ina midada d'utilisaziun; e
- d. sch'il plan directiv chantunal cuntegna ils criteris per giuditgar la dignitad da protecziun da las cuntradas e dals edifizis.

³ Las permissiuns tenor quest artigel dastgan mo vegnir dadas, sche l'aspect exteriur e la structura architectonica fundamentala na vegnan betg midads essenzialmain.³⁷

⁴ Las permissiuns tenor l'alinea 2 scadan, sche l'edifizis u – uschenavant che quai è en la responsabladad dal proprietari dal bain immobilgiar – la cuntrada circumdanta ha pers la dignitad da protecziun.³⁸

⁵ En cas da midadas illegalas da la cuntrada tenor l'alinea 2 procura in'autoritad chantunala ch'il restabiliment dal stadi legal vegnia disponì ed exequi.³⁹

Art. 40⁴⁰ Manaschis accessorics betg agriculs (art. 24b LPT)

¹ La permissiun d'in manaschi accessoric betg agricul premetta:

- a. che quel sa chattia entaifer il center dal manaschi agricul;
- b. che quel saja concepì uschia, che la gestiun dal manaschi agricul restia garantida;
- c. ch'il caracter dal bain na vegnia betg midà essenzialmain;

³⁷ Versiun tenor la cifra 1 da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

³⁸ Integrà tras l'art. 7 da l'O dals 22 d'avust 2012 davart las abitaziuns secundaras (AS 2012 4583). Versiun tenor l'art. 12 cifra 1 da l'O dals 4 da dec. 2015 davart las abitaziuns secundaras, en vigur dapi il 1. da schan. 2016 (AS 2015 5669).

³⁹ Integrà tras l'art. 7 da l'O dals 22 d'avust 2012 davart las abitaziuns secundaras (AS 2012 4583). Versiun tenor l'art. 12 cifra 1 da l'O dals 4 da dec. 2015 davart las abitaziuns secundaras, en vigur dapi il 1. da schan. 2016 (AS 2015 5669).

⁴⁰ Versiun tenor la cifra 1 da l'O dals 4 da fan. 2007, en vigur dapi il 1. da sett. 2007 (AS 2007 3641).

d. ch'i sa tractia d'in manaschi en il senn da l'artitgel 5 u 7 LDFP⁴¹.

² La cumprova ch'in manaschi saja dependent d'entradas supplementaras (art. 24b al. 1 LPT) sto vegnir furnida tras in concept da gestiun.

³ Sco manaschis accessorics che han ina stretga colliaziun materiala cun il manaschi agricul valan cunzunt:

- a. puschidas dal turissem agrar sco mangiar sin il bain puril, durmir en il strom, chombras da giasts sin il bain puril, bogns da fain;
- b. puschidas socioterapeuticas e pedagogicas, tar las qualas la vita ed – uschenavant sco pussaivel – la lavur sin il bain puril èn parts fundamentalas da questas puschidas.

⁴ Sch'ils edifizis e stabiliments existents na porschan nagin spazi u memia pauc spazi per endrizzar in manaschi accessoric betg agricul tenor l'artitgel 24b alinea 1^{bis} LPT, pon vegnir permessas construcziuns annexas u moviblas fin ad ina surfatscha da 100 m².

⁵ Sche las premissas per ina permissiun tenor l'artitgel 24b LPT n'èn betg pli ademplitas, scada la permissiun. L'autoritàd cumpetenta constatescha quai tras ina disposiziun. Sin dumonda stoi vegnir decidì en ina nova procedura da permissiun, sch'il manaschi accessoric betg agricul po vegnir permiss sin basa d'ina altra disposiziun.

Art. 41⁴² Champ d'applicaziun da l'artitgel 24c LPT

¹ L'artitgel 24c LPT è applitgabel per edifizis e stabiliments ch'èn vegnids construids u midads legalmain, avant ch'il bain immobigliar respectiv è daventà part dal territori betg surbajegiabel en il senn dal dretg federal (edifizis e stabiliments construids tenor il dretg vegl).

² El n'è betg applitgabel per edifizis e stabiliments agriculs isolads e nunabitads.

Art. 42 Transfarmaziun d'edifizis e da stabiliments construids tenor il dretg vegl⁴³

¹ Ina midada vala sco parziala ed in engrondiment sco moderà, sch'ils tratgs essenzials da l'identitad da l'edifizi u dal stabiliment inclusiv da ses conturns vegnan mantegnids. Meglieraziuns da gener concepziunal èn admessas.⁴⁴

² Il stadi da referenza decisiv per giuditgar l'identitad è il stadi, en il qual l'edifizi u il stabiliment sa chattava il mument ch'el è vegnì attribui al territori betg surbajegiabel.⁴⁵

⁴¹ SR 211.412.11

⁴² Versiun tenor la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

⁴³ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

⁴⁴ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

⁴⁵ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

³ La dumonda, sche l'identitad da l'edifizi u dal stabiliment vegn mantegnida essenzialmain, sto vegnir giuditgada en consideraziun da tut las circumstanzas. En mintga cas valan las suandantas reglas:

- a. entaifer il volumen da l'edifizi existent na dastga la surfatscha d'auzada brutta betg vegnir engrondida per passa 60 pertschient; l'installaziun d'ina isolaziun exteriura vala sco engrondiment entaifer il volumen da l'edifizi existent;
- b. sut las premissas da l'artitgel 24c alinea 4 LPT po in engrondiment vegnir realisà ordaifer il volumen da l'edifizi existent; en quest cas na dastga l'entir engrondiment surpassar ni 30 pertschient ni 100 m² tant areguard la surfatscha d'auzada brutta imputabla sco er areguard la surfatscha totala (summa da la surfatscha d'auzada brutta imputabla e da la surfatscha accessorica brutta); ils engrondiments entaifer il volumen da l'edifizi existent vegnan quintads mo per la mesadad;
- c. las midadas architectonicas na dastgan betg pussibilitar ina midada essenziala da l'utilisaziun d'edifizis ch'eran abitads oriundamain mo temporar-main.⁴⁶

⁴ In edifizi u in stabiliment dastga mo vegnir reconstruì, sch'el era anc utilisabel conform a l'intent il mument da la destrucziun u da la demoliziun e sch'igl exista in interess nuninterrot vi da sia utilisaziun. Il volumen da l'edifizi dastga mo vegnir reconstruì, uschenavant ch'el po cumpigliar la surfatscha admissibla tenor l'alinea 3. L'alinea 3 litera a n'è betg applitgabel. Sche quai para d'esser inditgà per motivs objectivs, dastga il lieu da l'edifizi u dal stabiliment compensatoric divergiar minimalmain dal lieu da l'edifizi u dal stabiliment anteriur.⁴⁷

Art. 42a⁴⁸ Transformaziun d'edifizis d'abitar agriculs construids tenor il dretg nov (art. 24d al. 1 LPT)⁴⁹

¹ En il rom da l'artitgel 24d alineas 1 e 3 LPT pon vegnir permess engrondiments ch'èn indispensabels per in'utilisaziun per intents d'abitar conform al temp.

² ...⁵⁰

³ La reconstrucziun suenter ina destrucziun tras forza superiura po vegnir per-messa.⁵¹

⁴⁶ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

⁴⁷ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 4 da fan. 2007, en vigur dapi il 1. da sett. 2007 (AS 2007 3641).

⁴⁸ Integrà tras la cifra I da l'O dals 21 da matg 2003, en vigur dapi il 1. da fan. 2003 (AS 2003 1489).

⁴⁹ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

⁵⁰ Aboli tras la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, cun effect dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

⁵¹ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

Art. 42b⁵² Tegnair animals sco hobi (art. 24e LPT)⁵³

¹ Sche animals vegnan tegnids sco hobi, vala quai sco engrondiment da l'utilisaziun per intents d'abitar da l'edifizi d'abitar ch'è situà en la vischinanza.

² Quel sto vegnir mess a quint ad eventualas pussaivladads d'engrondir l'edifizi d'abitar tenor l'artitgel 42 alinea 3.⁵⁴

³ I dastgan vegnir tegnids mo tants animals, sco quai ch'ils abitants da l'edifizi d'abitar vischin pon tgirar sez.⁵⁵

⁴ Sch'il dretg federal fixescha, areguard ina tegnida che tegna quint da la natira dals animals, pretensiuns pli severas che la legislaziun davart la protecziun dals animals, ston ils indrizs en ils edifizis ademplir questas pretensiuns. Exceptada da quai è la tegnida da chavals en gruppas tenor l'aggiunta 6 litera A cifra 2.1 litera a da l'Ordinaziun dals 23 d'october 2013⁵⁶ davart ils pajaments directs.⁵⁷

⁵ Sco stabiliments al liber valan stabiliments ch'èn necessaris per tegnair animals conform a lur natira e che n'han betg in tetg e n'èn er betg circumdads da paraids, sco areals per tutta aura, ladimers u saivs. Excluz da quai è en spezial:

- a. stabiliments che servan exclusivamain a s'occupar dals animals sco hobi, sco plazzas da chavaltgar u d'exercizi;
- b. sustas sin pastgiras.⁵⁸

⁶ L'areal per tutta aura dastga esser separà da la stalla mo per motivs stringents. Per la surfatscha admissibla vala l'artitgel 34b alinea 3 litera b.⁵⁹

⁷ Sche las premissas per ina permissiun tenor l'artitgel 24e LPT n'èn betg pli ademplidas, scada la permissiun. L'autoritàd cumpetenta constatescha quai tras ina disposiziun.⁶⁰

Art. 42c⁶¹

⁵² Integrà tras la cifra I da l'O dals 4 da fan. 2007, en vigur dapi il 1. da sett. 2007 (AS 2007 3641).

⁵³ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁵⁴ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

⁵⁵ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁵⁶ SR 910.13

⁵⁷ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁵⁸ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁵⁹ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁶⁰ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁶¹ Integrà tras la cifra I da l'O dals 4 da fan. 2007 (AS 2007 3641). Aboli tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, cun effect dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

Art. 43 Edifizis e stabiliments commercialis construids tenor il dretg vegl
(art. 37a LPT)⁶²

¹ Midadas d'intent ed engrondiments d'edifizis e da stabiliments commercialis ch'èn daventads inconfurms a la zona pon vegnir permess:

- a. sche l'edifiziu u il stabiliment è vegnì construiu u midà legalmain;
- b. sch'i na resultan naginas consequenzas essenzialas per il territori e per l'ambient;
- c. sche la nova utilisaziun n'è betg inadmissibla tenor in auter decret federal;
- d.–f.⁶³ ...

² La surfatscha utilisada en moda inconfurma a la zona dastga vegnir engrondida per 30 pertschient; ils engrondiments entaifer il volumen da l'edifiziu existent vegnan quintads mo per la mesadad.

³ Sche la surfatscha utilisada en moda inconfurma a la zona duai vegnir engrondida per passa 100 m² ordaifer il volumen da l'edifiziu existent, dastga quai mo vegnir permess, sche l'engrondiment è indispensabel per cuntinuar cun il manaschi.

Art. 43a⁶⁴ Disposiziuns cuminaivlas

Permissiuns tenor questa secziun dastgan mo vegnir concedidas:

- a. sche l'edifiziu na vegn betg pli duvrà per l'intent vertent che correspunda a la zona u ch'è lià al lieu u sch'i vegn garanti ch'el vegn mantegnì per quest intent;
- b. sche la nova utilisaziun na pretenda nagin edifiziu cumpensatoric che n'è betg necessari;
- c. sch'i basegna sin il pli necessari in engrondiment minimal da l'avertura existenta e sche tut ils custs d'infrastructura, che resultan en connex cun l'utilisaziun permessa, pon vegnir adossads al proprietari;
- d. sche la cultivaziun agricula dals bains immobiliars vischins n'è betg periclitada;
- e. sche nagins interess predominants na s'opponan a quai.

⁶² Versiun tenor la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

⁶³ Aboli tras la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, cun effect dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

⁶⁴ Integrà tras la cifra I da l'O dals 10 d'oct. 2012, en vigur dapi il 1. da nov. 2012 (AS 2012 5537).

7. secziun⁶⁵ Menziun en il register funsil

Art. 44

¹ En cas da permissiuns en connex cun edifizis e stabiliments ordaifer las zonas da construcziun lascha l'autoridad chantunala cumpetenta far en il register funsil las suandantas menziuns per il bain immobigliar pertutgà:

- a. l'existenza d'in manaschi accessoric betg agricul (art. 24b LPT);
- b. cundiziuns schliantas, sut las qualas ina permissiun è vegnida dada;
- c. l'obligaziun da restabilar il stadi legal.

² Ella po laschar menziunar ulteriuras restricziuns da la proprietad, en spezial restricziuns d'utilisaziun e restricziuns dal dretg da disponer sco er cundiziuns e pretenziuns.

³ L'uffizi dal register funsil extingua d'uffizi ina menziun, suenter ch'il bain immobigliar è vegnì attribui cun vigur legala ad ina zona da construcziun. En ils auters cas dastga l'uffizi dal register funsil mo extinguer la menziun, sche l'autoridad cumpetenta ha disponi che las premissas per la menziun sajan scadidas.

8. secziun⁶⁶ Observaziun dal territori ed infurmaziun

Art. 45 Observaziun dal territori

¹ Il ARE examinescha, tge consequenzas che l'applicaziun da las disposiziuns davart la construcziun ordaifer las zonas da construcziun ha per il svilup dal territori e per la cuntrada.

² Ils chantuns dattan al ARE las infurmaziuns necessarias per quest intent.

Art. 46⁶⁷ Communicaziuns dals chantuns

¹ Ils chantuns communiteschan al ARE decisiuns concernent l'approvaziun da plans d'utilisaziun tenor l'artitgel 26 LPT e decisiuns da recurs d'istanzas pli bassas, sch'ellas concernan il suandant:

- a. la determinaziun da zonas da construcziun en chantuns, nua ch'i vegn applitgà l'artitgel 38a alineas 2, 3 u 5 LPT;
- b. la midada da plans d'utilisaziun, sche surfatschas cun culturas alternantas vegnan reducidas per passa 3 hectaras.

² Il ARE po pretender che singuls chantuns communiteschian las decisiuns davart tscherts champs.

⁶⁵ Oriundamain: 5. secziun.

⁶⁶ Oriundamain: 6. secziun.

⁶⁷ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

³ Ils chantuns communitgeschan a l'Uffizi federal d'agricultura decisiuns che concernan l'approvaziun da plans d'utilisaziun tenor l'artitgel 26 LPT e decisiuns da recurs d'instanzas pli bassas, sch'ellas pertutgan midadas da plans d'utilisaziun che reduceschan las surfatschas cun culturas alternantas per dapli che 3 hectaras.⁶⁸

Art. 47 Infurmaziun da l'autorità chantunala d'approvaziun

¹ L'autorità che decretescha ils plans d'utilisaziun infurmescha l'autorità chantunala d'approvaziun (art. 26 al. 1 LPT), co ch'ils plans d'utilisaziun resguardan las finamiras ed ils principis da la planisaziun dal territori (art. 1 e 3 LPT), las propostas da la populaziun (art. 4 al. 2 LPT), ils plans sectorials ed ils concepts da la Confederaziun (art. 13 LPT) ed il plan directiv (art. 8 LPT) e co ch'els tegnan quint da l'ulteriur dretg federal, en spezial da la legislaziun davart la protecciun da l'ambient.

² En spezial preschenta ella, tge reservas d'utilisaziun ch'existan en las zonas da construcziun existentas e tge mesiras necessarias che vegnan prendidas en tge successiun per mobilisar questas reservas u per surbajegiar las surfatschas tenor la destinaziun da la zona.⁶⁹

6. chapitel Disposiziuns finalas

Art. 48 Incumbensas e cumpetenzas dal ARE

¹ Il ARE prenda posiziun davart projects da la Confederaziun che han in effect sin il territori.

² El elavura las basas necessarias per coordinar las activitads da la Confederaziun che han in effect sin il territori, per collavurar cun ils chantuns sco er per promover la planisaziun dal territori en ils chantuns.

³ El maina l'organ da coordinaziun ch'il Cussegl federal ha institui entaifer l'administraziun federala.

⁴ En il sector da la planisaziun dal territori ha el il dretg da far recurs tenor las disposiziuns generalas davart l'organisaziun giudiziala.⁷⁰

Art. 49 Coordinaziun da las proceduras

L'obligaziun da coordinar las proceduras vala tenor l'artitgel 4a da l'Ordinaziun dals 4 d'october 1993⁷¹ davart il dretg fonsil puril confirm al senn per l'autorità chantunala ch'è cumpetenta per decider davart projects da construcziun ordaifer las zonas da construcziun (art. 25 al. 2 LPT), sch'ella na po betg excluder ch'i dovria in'ex-

⁶⁸ Integrà tras la cifra III da l'O dals 29 d'oct. 2014, en vigur dapi il 1. da schan. 2015 (AS 2014 3909).

⁶⁹ Versiun tenor la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

⁷⁰ Versiun tenor la cifra II 57 da l'O dals 8 da nov. 2006 davart l'adattaziun d'ordinaziuns dal Cussegl federal a la revisiun totala da l'Organisaziun giudiziala, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 4705).

⁷¹ SR 211.412.110

cepziun dal scumond da la partiziun reala e dal scumond da fragmentar parcelas tenor l'artitgel 60 LDFP⁷² u ch'i dovria ina disposiziun da constataziun, tenor la quala il bain immobigliar pertutgà n'è betg suttaless al champ d'applicaziun da la LDFP.

Art. 50 Aboliziun dal dretg vertent

L'Ordinaziun dals 2 d'october 1989⁷³ davart la planisaziun dal territori vegn abolida.

Art. 51 Midada dal dretg vertent

...⁷⁴

Art. 52 Disposiziuns transitoricas

¹ Las proceduras ch'èn pendentas il mument da l'entrada en vigur da questa ordinaziun e da la midada da la LPT dals 20 da mars 1998⁷⁵ vegnan giuditgadas tenor il dretg nov.

² Las proceduras da recurs pendentas vegnan terminadas tenor il dretg vertent, nun ch'il dretg nov saja pli favuraivel per il petent.

Art. 52a⁷⁶ Disposiziuns transitoricas da la midada dals 2 d'avrigl 2014

¹ Sch'in recurs cunter la decisiun da l'autorità chantunala tenor l'artitgel 26 LPT davart l'approvaziun d'ina enzonaziun è pendent il mument da l'entrada en vigur da la midada dals 2 d'avrigl 2014, n'è l'artitgel 38a alinea 2 LPT betg applitgabel per l'enzonaziun, sch'il recurs na porta ni in'examinaziun ni ina correctura materiala parziala da la decisiun d'approvaziun u sch'il recurs è vegnì fatg da levsenn.

² Durant il temp transitoric tenor l'artitgel 38a alinea 2 LPT dastgan enzonaziuns vegnir approvadas mo sut las suandantas cundiziuns:

- dapi l'entrada en vigur da questa disposiziun è vegnida dezonada en il chantun almain la medema surfatscha u vegn dezonada almain la medema surfatscha tras la medema decisiun;
- i vegnan stgaffidas zonas per utilisaziuns publicas, en las qualas il chantun planisescha infrastructures fitg impurtantas ed urgentas; u
- i vegnan stgaffidas autras zonas d'impurtanza chantunala ch'èn urgentamain necessarias, e la surfatscha, che sto vegnir exzonada, è fixada e garantida tras mesiras da planisaziun il mument da l'approvaziun tenor l'artitgel 26

⁷² SR 211.412.11

⁷³ [AS 1989 1985, 1996 1534]

⁷⁴ La midada po vegnir consultada sut AS 2000 2047.

⁷⁵ AS 2000 2042

⁷⁶ Integrà tras la cifra I da l'O dals 2 d'avr. 2014, en vigur dapi il 1. da matg 2014 (AS 2014 909).

LPT; l'obligaziun d'exxonaziun scroda, sche quella n'è betg pli necessaria sin basa dal plan directiv approvà.

³ En ils chantuns che han surdà exclusivamain a las vischnancas la cumpetenzza da determinar zonas da planisaziun (art. 27 LPT), ha er la regenza chantunala questa cumpetenzza, fin che l'adattaziun dal plan directiv tenor l'artitgel 38a alinea 2 LPT è approvada.

⁴ Cumpetenta per abolir e per prolongar la durada da las zonas da planisaziun determinadas tenor l'alinea 3 è er suenter l'approvaziun da l'adattaziun dal plan directiv la regenza chantunala.

⁵ La designaziun dals chantuns tenor l'artitgel 38a alinea 5 segunda frasa LPT vegn fatga a la scadenza dal termin en in'aggiunta tar questa ordinaziun.

⁶ Uschedit che la Confederaziun n'ha betg approvà il plan directiv cun ils objects designads tenor l'artitgel 32b litera f, dentant il pli ditg 5 onns suenter l'entrada en vigur da questa midada, po la regenza chantunala fixar provisoricamain tras in conclus simpel la glista dals monuments culturals d'importanza chantunala.

Art. 53 Entrada en vigur

Questa ordinaziun entra en vigur il 1. da settember 2000.

*Agiunta*⁷⁷
(art. 52a al. 5)

Scumond da determinar novas zonas da construcziun, perquai ch'i manca ina regulaziun conforma al dretg federal per cumpensar avantatgs da planisaziun

En ils suandants chantuns èsi scumandà da determinar novas zonas da construcziun sin fundament da l'artitgel 38a alinea 5 LPT e da l'artitgel 52a alinea 5 da questa ordinaziun:

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...

⁷⁷ Integrà tras la cifra I da l'O dals 10 d'avr. 2019 (AS 2019 1309). Rectifitgà tenor la cifra I da l'O dals 13 da nov. 2019 (AS 2019 3565), dals 29 da schan. 2020 (AS 2020 405), dals 29 d'avr. 2020 (AS 2020 1651) e dals 11 da dec. 2020, en vigur dapi il 1. da schan. 2021 (AS 2020 6119).